ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.6.2025 г.
COM(2025) 290 final

ANNEX 4

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите

Състояние на цифровото десетилетие за 2025 г.: продължаване на изграждането на суверенитета и цифровото бъдеще на ЕС

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

КРАТКИ ДОКЛАДИ ПО ДЪРЖАВИ ОТ

България

Резюме

България има добре развита инфраструктура за свързаност и засилва ролята си в областта на технологиите от критично значение като полупроводниците и квантовите изчислителни технологии. Потенциалът ѝ за конкурентоспособност обаче е възпрепятстван от фрагментирана екосистема; продължаващи празнини в областта на НИРД; слабо внедряване на иновациите и технологиите от страна на МСП и стартиращите предприятия; и опасения във връзка с киберсигурността. Макар че държавата отбелязва напредък в областта на цифровите обществени услуги, продължават да са налице предизвикателства по отношение на цифровите умения, приобщаването и интегрирането на устойчивостта в нейната цифрова инфраструктура.

България има умерено амбициозен принос към цифровото десетилетие, като е определила 12 национални цели, половината от които са съгласувани с целите на ЕС за 2030 г. Държавата следва сравнително добре своите траектории, като 75 % от тях са в съответствие с плана (въз основа на траекториите за 2024 г., определени за 8 от 8-те анализирани ключови показатели за ефективност (КПЕ). България не е изпълнила 13-те препоръки, отправени от Комисията през 2024 г., чрез нови мерки.

България се справя отлично с разпределението на спектъра за 5G и постепенно преодолява географските различия в достъпа до високоскоростна свързаност. Държавата се налага като все по-важен участник в сферата на технологиите от критично значение с инициативи в областта на полупроводниците и квантовите изчислителни технологии. Макар да се наблюдава напредък в цифровизацията на предприятията, особено по отношение на внедряването на ИИ, цялостното внедряване на авангардни цифрови технологии остава под очакваното равнище. Неотдавнашни действия, като например стартирането на инфраструктурен комплекс за ИИ в София Тех Парк, потвърждават амбицията на България за подобряване на технологичната ѝ екосистема. Въпреки продължаващата зависимост на България от китайските телекомуникационни компоненти тя ориентира своите цифрови политики към по-голям суверенитет чрез укрепване на европейските партньорства в областта на технологиите от критично значение.

КПЕ на цифровото десетилетие (1)	България				ЕС		Цел на цифровото десетилетие до 2030 г.	
	DESI за 2024 г. (година 2023)	DESI за 2025 г. (година 2024)	Годишен напредък	Национална траектория за 2024 г. (3)	DESI за 2025 г.	Годишен напредък	България	ЕС
Покритие с фиксирана мрежа с много голям капацитет (ММГК)	88,6 %	90,4 %	2,0 %	93,0 %	82,5 %	4,9 %	100,0 %	100 %
Покритие с оптични линии до помещенията (FTTP)	88,6 %	90,4 %	2,0 %	93,0 %	69,2 %	8,4 %	100,0 %	-
Цялостно 5G покритие	78,9 %	81,3 %	3,1 %	91,0 %	94,3 %	5,9 %	100,0 %	100 %
Периферни възли (прогнозни стойности)	5	10	100,0 %	-	2 257	90,5 %	-	10 000
МСП с поне основно ниво на цифров интензитет (2)	-	49,9 %	2,9 %	-	72,9 %	2,8 %	60,0 %	90 %
Услуги в облак	14,2 %	-	-	-	-	-	15,0 %	75 %
Изкуствен интелект	3,6 %	6,5 %	78,7 %	5,0 %	13,5 %	67,2 %	11,0 %	75 %
Анализ на данни	21,9 %	-	-	-	-	-	9,0 %	75 %
ИИ или технологии в облак или анализ на данни	29,3 %	-	-	-	-	-	-	75 %
Еднорози	0	0		-	286	4,4 %	-	500

Поне основни цифрови умения	35,5 %	-	-	-	-	-	52,0 %	80 %
Специалисти в областта на ИКТ	4,3 %	4,6 %	7,0 %	4,2 %	5,0 %	4,2 %	5,0 %	~10 %
Уведомление за схемата за електронна идентификация		Да						
Цифрови обществени услуги за гражданите	67,5	68,0	0,8 %	83,0	82,3	3,6 %	100,0	100
Цифрови обществени услуги за предприятията	91,9	94,0	2,4 %	92,0	86,2	0,9 %	100,0	100
Достъп до електронни здравни досиета	77,2	87,5	13,3 %	82,8	82,7	4,5 %	100,0	100

(1) Вж. методическата бележка за описание на показателите и други измерители.
(2) С DESI за 2025 г. се отчита версия 4 на индекса за цифровия интензитет, който е съпоставим със стойността на ИЦИ от DESI за 2023 г. (отнасяща се за 2022 г.) за изчисляване на годишния напредък. Той не е съпоставим с националната траектория, която се основава на версия 3 на индекса.
(3) Стойността на националната траектория, ако е налична в националната пътна карта и ако показателят е измерен в DESI за 2025 г. (година 2024).

Според специалното проучване на Евробарометър „Цифрово десетилетие“, 2025 г., 76 % от българските граждани считат, че цифровизацията на ежедневните публични и частни услуги улеснява живота им. По отношение на действията на публичните органи 86 % считат, че е важно да се противодейства и да се смекчава проблемът с фалшивите новини и дезинформацията онлайн, а по отношение на конкурентоспособността 82 % считат, че е важно да се гарантира, че европейските дружества могат да постигнат растеж и да станат „европейски шампиони“, способни да се конкурират на световно равнище.

Конкурентоспособен, суверенен и устойчив ЕС, основан на технологично лидерство

България бележи високи постижения в стабилната инфраструктура за свързаност. Тя се отличава с разпределението на спектъра за 5G и с разгръщането на гигабитови мрежи за постепенно преодоляване на географските разделения. През 2024 г. общото покритие с ММГК и FTTP в България надвишава средните стойности за ЕС. Като цяло 5G покритието изостава от покритието в ЕС и се разраства с по-бавни темпове. Подобрение се наблюдава обаче в покритието на България за домакинствата в слабо населените райони. България бележи напредък в подобряването на своите показатели за навлизане на широколентовия достъп, като темповете на растеж изпреварват тези в ЕС, но остават под средните стойности за ЕС. Държавата укрепва позициите си в областта на **технологиите от критично значение**, по-специално чрез интеграцията им в европейската екосистема за полупроводници и инициативи в областта на квантовите изчислителни технологии. Въпреки постигнатия напредък в тези области България е изправена пред предизвикателства за пълноценното реализиране на потенциала на своята **технологична екосистема**. Това важи с особена сила за МСП и за стартиращите предприятия поради продължаващите различия в областта на НИРД и иновациите в сравнение с останалата част от ЕС. Последните инициативи на правителството и създаването на европейски цифрови иновационни центрове (ЕЦИЦ) са положителни стъпки, но свързаните с екосистемата по-всеобхватни проблеми, ограничават растежа на сектора на ИКТ. **Цифровизацията на предприятията** в България беше подкрепена с финансиране от ЕС, включително нарастващото внедряване на ИИ, предстоящия инфраструктурен комплекс за ИИ в София Тех Парк и разработването на суперкомпютри и центрове за върхови постижения в областта на ИКТ и големите информационни масиви в рамките на политиката на сближаване. Все още обаче цялостното внедряване на цифрови технологии в държавата изостава от средното равнище за ЕС. Освен това готовността на България **в областта на киберсигурността продължава да буди загриженост**, а значителна част от телекомуникационната ѝ инфраструктура зависи все още от китайски компоненти, което поражда стратегически и свързани със сигурността предизвикателства.

Защита и овластяване на хората и обществото в ЕС

Подходът на България към цифровото приобщаване е обещаващ, с целенасочени инвестиции в областта на образованието, цифровата инфраструктура и подобренията в цифровизацията на обществените услуги както за предприятията, така и за гражданите. Пътят **ѝ към напълно приобщаващо цифрово общество обаче е сложен и може да изисква постоянни усилия**. Въпреки текущите и добре насочени мерки България все още е изправена пред множество предизвикателства в областта на образованието, включително нивото на цифрови умения, трайното цифрово разделение и липсата на капацитет за научни изследвания. През 2023 г. **основните цифрови умения** на населението на България са недостатъчни в сравнение със средното равнище за ЕС. Участието в обучението за възрастни също е тревожно ниско и намалява. **Предоставянето на обучение в областта на ИКТ в България и работната сила от специалисти в областта на ИКТ** са под средното равнище за ЕС. България разполага със **стабилна правна рамка за цифрови услуги**, добре разработена система за електронно управление и цифровизира все повече услуги. Тя постепенно **подобрява своите административни процеси**, за да се облекчи тежестта за гражданите и предприятията. **Въпреки значителната подкрепа в тази област по линия на политиката на сближаване обаче България изостава в цялостното предоставяне на цифрови обществени услуги за гражданите и само една трета от българите използват услугите за електронно управление**. Малка част от обществените услуги се предоставят изцяло онлайн, а липсата на цифрово приобщаване за малцинствата и хората, живеещи в отдалечени райони, остава основна пречка пред по-широкото използване на онлайн услугите. **Понастоящем резултатите на България по отношение на използването на електронната идентификация са много слаби** — най-ниските в ЕС — но благодарение на последните регулаторни промени през 2023 г. се наблюдават положителни признаци на подобрение. Достъпът на населението до **електронните здравни** досиета се подобрява постоянно, като в някои области вече надминава средното равнище за ЕС. Разширява се и обхватът на цифровата демокрация, основана на участието на обществеността, защитата на децата онлайн и борбата с дезинформацията, като е налице потенциал за по-нататъшно ускоряване.

Използване на потенциала на цифровата трансформация за интелигентно екологизиране

Напредъкът на България в **двойния ѝ преход** е възпрепятстван от липсата на практичен интегриран подход за постигане на по-екологична цифрова инфраструктура или проследяване на намаляването на емисиите.

Национална стратегическа пътна карта за цифровото десетилетие

България не представи преразгледана национална пътна карта. Вместо това тя представи незначителни актуализации на пътната карта, представена първоначално на 8 април 2024 г., като са коригирани основно технически грешки и са актуализирани датите, но **не са въведени съществени промени или нови мерки**. Пътната карта е приведена в съответствие със стойностите и мерките, включени в националния план за възстановяване и устойчивост и в европейските програми. България изпълни повечето от препоръките, отправени в „Състояние на цифровото десетилетие за 2024 г.“, чрез писмени отговори и препратки към съществуващи мерки. Проведена беше цялостна консултация със заинтересованите страни. В пътната карта продължава да се дава приоритет на: цифровизацията на сигурни, оперативно съвместими,

ориентирани към човека обществени услуги; основните цифрови умения; и цифровизацията на предприятията (МСП, интелигентно земеделие). Тя съдържа **60 мерки** и разполага с бюджет от 2,19 милиарда евро (съответстващи на 2,11 % от БВП), които обхващат всички цели на цифровото десетилетие, като цифрово приобщаване; киберсигурност и устойчива инфраструктура; суверенитет; и управление на цифровата трансформация.

Финансиране и проекти за цифрови технологии

23 % от общия размер на плана за възстановяване и устойчивост на България са разпределени за областта на цифровите технологии (1,3 милиарда евро)[1]. Освен това в рамките на политиката на сближаване 1,3 милиарда евро, представляващи 12 % от общото финансиране на държавата по политиката на сближаване, са предназначени за насърчаване на цифровата трансформация на България[2].

България е член на консорциума за европейска цифрова инфраструктура за Алианса за езикови технологии (КЕЦИ-АЕТ). Тя е също така е член на съвместното предприятие (СП) за европейски високопроизводителни изчислителни технологии и на СП „Интегрални схеми“.

България все още не е допринесла за Програмата за ускоряване на **най-добрите практики на цифровото десетилетие**[2].

Цифрови права и принципи

Според проучване за подкрепа България е била относително активна в прилагането на **Европейската декларация относно цифровите права и принципи** с общо 79 инициативи и 4 нови инициативи, стартирани през 2024 г. България е най-активна в областта на поставянето на хората в центъра на цифровата трансформация. По-малко активност е отбелязана по отношение на неприкосновеността на личния живот и индивидуалния контрол върху данните. Мерките в областта на поставянето на хората в центъра на цифровата трансформация изглежда имат най-голямо въздействие на място, за разлика от мерките, насочени към безопасността, сигурността и овластяването.

[1] Делът на разпределените финансови средства, които допринасят за постигането на цифровите цели, е изчислен въз основа на приложение VII към Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост. Последно обновяване на данните: 16 май 2025 г.

[2] Тази сума включва всички инвестиции, които са специално насочени към цифровата трансформация или допринасят съществено за нея през програмния период на политиката на сближаване 2021—2027 г. Източниците на финансиране са Европейският фонд за регионално развитие, Кохезионният фонд, Европейският социален фонд плюс и Фондът за справедлив преход.

Препоръки

- **Цифровизация на МСП и внедряване на авангардни технологии:** да се подобри бизнес климата и инвестициите в НИРД, по-специално да се укрепи публичната научна база на България и нейните връзки с бизнес екосистемата, като същевременно се стимулират частните усилия в областта на НИРД чрез добре калибрирани инструменти за обществена подкрепа.
- **Изкуствен интелект:** да се продължат инициативите за насърчаване на разработването и внедряването на ИИ, с акцент върху сътрудничеството, етичните съображения и съгласуването на политиките с ЕС и между секторите.
- **Основни цифрови умения:** да се използват силните постижения на жените в основните цифрови умения, за да се намалят неравенствата, свързани с образованието, възрастта и географското положение, и да се повиши общото равнище на цифрова компетентност. Да се даде приоритет на целенасочените инвестиции в обучението на учители, реформата на учебните програми и развитието на цифрови и зелени умения.
- **Специалисти в областта на ИКТ:** да се разработят ясни, целенасочени мерки за подпомагане на дружествата при наемане на експерти в областта на ИКТ в слабо населените райони. Да се определи стратегия, с която да се разглеждат по-широки фактори като инфраструктура, икономически условия и мобилност на изследователите, както и да се посочат най-ефективните стратегии за финансиране. Да се разшири обучението в областта на ИКТ и да се увеличи броят на жените специалисти в областта на ИКТ, за да се помогне за преодоляване на разликата.
- **Киберсигурност:** да се увеличат усилията в областта на киберсигурността, по-специално чрез подкрепа за разработването и внедряването на капацитет за киберсигурност, както и чрез повишаване на осведомеността сред частните и публичните субекти.
- **Ключови обществени услуги:** да се продължи с усилията за подобряване на цифровизацията и удобството за ползване на публичните процедури за потребителите, както и да се намали административната тежест, включително чрез по-масово използване на електронната идентификация. Да се преодолеят постоянните обществени и регионални дисбаланси в предоставянето на онлайн услуги, например чрез сътрудничество с местни заинтересовани страни. Да се постави акцент върху увеличаването на броя на цифровите обществени услуги за гражданите, особено при трансграничните услуги.
- **Електронно здравеопазване:** да се осигури навременно и цялостно наличие на всички видове медицински изображения чрез платформата и приложението за електронно здравеопазване и да се предоставя ясна информация на обществеността. Да се разшири онлайн достъпа до данни за електронно здравеопазване за цялото население. Да се въведат технически функции, с които на лицата се предоставя достъп до тези данни от името на други. Да се засили комуникацията за повишаване на осведомеността относно функциите на платформата, особено сред уязвимите групи.
- **Фиксирана и мобилна свързаност:** да се ускори разширяването както на покритието с ММГК/FTTP, така и на 5G покритието, с акцент върху поддържането на темпото на разгръщане в слабо населените райони. Да се продължи с инвестициите за консолидиране на силната позиция на България, особено при разгръщането на 5G.
- **Екологичен и цифров преход:** да се създадат ясни механизми за измерване и популяризиране на екологичните ползи от цифровите решения в различните сектори.

България

Да се работи за цялостното интегриране на екологичните и цифровите приоритети в стратегията за развитие на държавата чрез по-добро съгласуване между политическите програми, разпределението на финансирането и ангажираността на частния сектор.